

*Клим Н., к.е.н., доцент,
Національний лісотехнічний університет України,
м.Львів, Україна*

*Грицак О., к.е.н., ст. викладач
Національний лісотехнічний університет України,
м.Львів, Україна*

КОНСОЛІДОВАНА ТА ЗВЕДЕНА ЗВІТНІСТЬ: СУТНІСТЬ І РОЗБІЖНОСТІ

Свроінтеграційні зміни у суспільстві та кризові умови, спричинені різними економічними, політичними, екологічними та соціальними чинниками, фактором військової агресії, обумовили поширення форми господарювання - об'єднання кількох підприємств у дине ціле. Це дозволяє зменшити ризики та проводити більш ефективно вести господарську діяльність. Згідно чинного законодавства, об'єднання підприємств здійснюється на добровільній основі, але передбачає складання звітності у особливий спосіб та чітко регулює її форму і зміст.

У п.1 ст.118 Господарського Кодексу України визначено, що об'єднанням підприємств є господарська організація, утворена у складі двох або більше підприємств з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення соціально-економічних та соціальних завдань [1]. Це можуть бути або господарські об'єднання або державні чи комунальні ГО.

Таблиця 1

Види об'єднань у залежності від порядку заснування

Види об'єднань	Форма об'єднання	Звітність, що складається
Господарські об'єднання	Асоціації, корпорації, консорціуми, концерни та ін., асоційовані підприємства холдингові компанії	власна фінансова звітність зведена або консолідована консолідована
Державні комунальні	Корпорації, концерни, комбінати, трести та ін.	зведена
Інші види об'єднань	Союзи, спілки, асоціації підприємств тощо	зведена

Орієнтація на МСФЗ та МСБО зумовлена потребами сучасних користувачів фінансової звітності (інвесторів, акціонерів, фінансових інститутів та ін.) та передбачена відповідними законодавчими актами. Суб'єкти господарювання, які мають складати і подавати зведену та консолідовану фінансову звітність визначені у та ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі ЗУ №996-ХІУ). Порядок відображення діяльності компаній, що об'єднались у єдине ціле, у фінансовій звітності визначено НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі

НП(С)БО 1), НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність» (далі П(С)БО 2), НП(С)БО в державному секторі 102 «Консолідована фінансова звітність». Фінансова звітність за міжнародними стандартами складається із застосуванням загальних принципів МСБО - МСБО 1 “Подання фінансової звітності”, МСФЗ 10 Консолідована фінансова звітність” (далі МСФЗ 10) та МСФЗ 27 “Окрема фінансова звітність” (далі МСФЗ 27).

У ЗУ №996-ХІУ та НП(С)БО 1 твердження консолідованої фінансової звітності є аналогічним і визначає, що це фінансова звітність, яка відображає фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці [2; 3].

У МСФЗ 10 консолідована фінансова звітність - це фінансова звітність групи, у якій активи, зобов’язання, власний капітал, дохід, витрати та потоки грошових коштів материнського підприємства та його дочірніх підприємств подаються як такі, що належать єдиному економічному суб’єкту господарювання [4]. Метою її складання є надання повної неупередженої інформації інвесторам та інших користувачам фінансової звітності про результати фінансово-господарської діяльності групи на звітну дату.

Зведена фінансова звітність передбачає систему показників, що відображають фінансовий стан і фінансові результати групи взаємопов’язаних організацій на звітну дату. Метою її складання є статистичне узагальнення даних по всіх показниках форм, передбачених для суб’єктів господарювання (типових і внутрішньовідомчих).

В Україні консолідована фінансова звітність материнськими (холдинговими) підприємствами складається за сукупністю усіх показників фінансових звітів контрольованих(дочірніх) підприємств та згідно з НП(С)БО 2 включає: 1) Форму № 1-к - Консолідований баланс (Звіт по фінансовий стан); 2) Форму № 2-к Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід); 3) Форми № 3-к та 3-кн Консолідований звіт про рух грошових коштів (за прямим і непрямим методом відповідно); 4) Форму № 4-к – Консолідований звіт про власний капітал [5]. Тому, як бачимо, консолідована звітність відображає фінансовий стан групи та результатів її господарської діяльності.

Міжнародними стандартами обліку залежно від типів підприємств визначені відповідні правила консолідації звітності груп компаній. Методики консолідованої звітності поділяють залежно: від умов створення групи підприємств, від виду та ступеня впливу інвестора на об’єкт інвестування та від етапів консолідації [10]. При цьому виділяють такі методи консолідації: метод участі в капіталі, метод пропорційної консолідації, метод повної консолідації та метод обліку за собівартістю та метод обліку за справедливою вартістю. Обрані методи консолідації фінансової звітності мають

задовольняти потреби зовнішніх і внутрішніх користувачів; надавати можливість ухвалювати неупереджені управлінські рішення [6]

Зведену фінансову звітність складають міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать підприємства, засновані на державній формі власності, та органи, які здійснюють управління майном підприємств, заснованих на комунальній власності, крім власних звітів. Ці органи також окремо складають зведену фінансову звітність щодо господарських товариств, акції (частки, паї), якщо перебувають відповідно у державній та комунальній власності. Перелік видів діяльності, за якими подають зведену фінансову звітність визначено у Наказі Міністерства фінансів України від 24.04.2000 р. № 37 «Питання складання фінансової звітності» [8].

Зведена звітність передбачає проведення механічного агрегування усіх показників щодо фінансового стану і результатів діяльності учасників групи за формами типової і внутрішньогосподарської звітності, зі складанням таблиць, дані яких за кожним підприємством групи додаються для отримання загального результату [9].

Тобто, зведена звітність складається з метою статистичного узагальнення і у межах одного власника. Для її складання використовують спосіб зведення (сумування) показників. Для складання консолідованої фінансової звітності застосовується, окрім прийому зведення (підсумовування) показників, прийом елімінування щодо окремих показників підприємств, які входять до угруповання з метою виключення повторного рахунку у консолідованому звіті групи. Це, зокрема, стосується: а) балансової вартості фінансових інвестицій материнського підприємства у кожне дочірнє підприємство і частки материнського підприємства у кожному дочірньому підприємстві; б) суми внутрішньогрупових операцій та внутрішньогрупового сальдо; в) суми нереалізованих прибутків та збитків від внутрішньогрупових операцій (крім збитків, які не можна відшкодувати [5]

Отже, підсумовуючи результати дослідження, сутнісне значення консолідованої та зведеної фінансової звітності не ототожнюється і передбачає розбіжність законодавчо-нормативного регламентування, мети складання, їх застосування у розрізі структури об'єднань підприємств, складу і змісту форм та процедур складання.

Подальші дослідження варто провести у напрямку вивчення методик консолідованої фінансової звітності та особливостей застосування методів консолідації за П(С)БО та МСФЗ.

Список використаних джерел:

1. Господарський Кодекс України №436-IV у редакції від 07.02.2019. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України №996-XIV, редакція від 16.11.2018. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. НП(С)БО 1. Загальні вимоги до фінансової звітності. Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73, редакція від 03.08.2018. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
4. МСФЗ 10 Консолідована фінансова звітність. [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_065
5. НП(С)БО 2. Консолідована фінансова звітність. Затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>
6. П(С)БО 19. Об'єднання підприємств. Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 07.07.99 №163. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>
7. МСФЗ 27. Окрема фінансова звітність. редакція від 01.01.2012. [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_045
8. Питання складання фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 24.04.2000 р. № 37 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0162-00>.
9. Гурська О.М. Консолідована та зведена звітність груп підприємств. [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12683/1/15_77-86_Vis721menegment.pdf
10. Сахно О. О. *Методичні аспекти складання консолідованої фінансової звітності* / О. О. Сахно, Н. А. Букало. // *Економіка. Управління. Інновації.* – 2014. – № 1.